

8.SINIF TC İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ
MÜHÜRLEME YAZI İSTİKLAL YAZI ÖLÜM DERS NOTU

KURTULUŞ SAVAŞINDAKİ CEPHELER

Doğu Cephesi

Güney Cephesi

Batı Cephesi

ERMENİLERLE SAVAŞTIK

↓
GÜMRÜ ANTLAŞMASI
İLE SONA ERDİ

FRANSIZ VE
ERMENİLERLE SAVAŞTIK

↓
ANKARA ANTLAŞMASI İLE
SONA ERDİ

YUNANLILARLA SAVAŞTIK

↓
MUDANYA ATEŞKES
ANTLAŞMASI İLE SONA
ERDİ

DOĞU CEPHESİ

KAZIM KARABEKİR

Mondros gereğince ordular terhis edilmesi gerekirken tehlikeyi gördüğüm için Erzurum'daki 15. kolordumu terhis etmemiştim. Kurtuluş savaşına başlarken tek düzenli birliğimiz benim birliğimdi.

Mondros ateşkes anlaşmasından sonra yurdun işgal edilmesi üzerine Ermeniler de durumdan yararlanmak istemişler ve 1920'de saldırı yapmak için hazırlık yapmışlardır.

Ermeniler İngilizlerinde desteği ile Kars, Erzurum Van ve Bitlis taraflarından saldırıya geçince Kazım Karabekir bunlarla mücadele ederek Ermenileri yenmiştir

Yenilen ermeniler barış isteyince 3 Aralık 1920'de **GÜMRÜ ANTLAŞMASI** yapılmıştır.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI

Ermeniler işgal ettiği yerlerden çekilecek, Kars TBMM'ye verilecek

DİKKAT! Ermeniler Misakı Milli'yi tanıyan ilk devlet oldu.

Ermenistan'ın Türkiye'ye karşı diğer devletlerle yaptığı tüm antlaşmalar kaldırılacak

DİKKAT! Serv Anlaşmasını tanımayan ilk devlet olacaktır.

Türkiye'deki Ermenilerle, Ermenistan'daki Müslümanların diğer yurttaşlar gibi eşit haklardan yararlanacak

Hap Bilgi: Gümrü Anlaşması TBMM'nin ilk siyasi başarısıdır ve bu anlaşma ile TBMM'yi tanıyan ilk ülke Ermenistan olmuştur.

-Gümrü Anlaşması imzalanınca **Doğu sınırımız** biraz da **güvence** altına alınmış oldu.

Soru: Bu durumun diğer cephelere nasıl bir katkısı olmuş olabilir?

Cevap: Doğu Cephesi kapandığı için buradaki asker birliklerin bir kısmı batı cephesine kaydırılmıştır.

Hap Bilgi: Kurtuluş savaşımızdaki ilk askeri başarıyı Ermenilere karşı **Doğu Cephesinde** elde etmiş olduk.

ÖRNEK CÜMLELER

Doğru

Yanlış

Kurtuluş savaşında Doğu Cephesinde Ermenilerle mücadele ettik

Doğu Cephesinde Erzurum'daki Kuvai Milli'yenin başında Kazım Karabekir vardı.

3 Aralık 1920 de imzalanan Gümrü Anlaşması ile TBMM ilk siyasi başarısını kazanmış oldu

Gümrü Anlaşmasının yapılması ile bir kısım birlikler Batı Cephesine kaydırılmıştır

Gümrü Anlaşması ile TBMM'nin saygınlığı artmıştır

ÖRNEK SORU

SORU:1 Ben Kâzım Karabekir. Kurtuluş Savaşı'nda Doğu Cephesi komutanı olarak görev yaptım Bu cephede Doğu Anadolu topraklarımızda hak iddia eden ve bu isteklerini Sevr Antlaşması'na koyduran Ermenilerle savaştık. Emrimdeki birliklerin başarılı harekâtı karşısında barış istemek zorunda kalan Ermeni Hükümeti ile 3 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması'nı imzaladık. Bu antlaşma ile Ermeniler, Sevr Antlaşmasındaki isteklerinden vazgeçtiler. Bu gün, bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı gün olarak kutladık.

Kâzım Karabekir'in yukarıdaki anlatımına göre Gümrü Antlaşması'na ilişkin olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğu kabul edilmiştir.
- B) Ermeniler, Doğu Anadolu üzerindeki toprak isteklerinden vazgeçmişlerdir.
- C) Ermeniler, Sevr'in kendilerine tanıdığı hakları elde etmişlerdir.
- D) Ermeniler yenilgiyi kabul ederek savaştan çekilmişlerdir.

SORU:2

TBMM Hükümeti'nin ilk askeri, başarısı sonucunda yaptığı antlaşma, Batı ve Güney cephelerinin güçlenmesini sağlamış ve daha sonraki gelişmelerde de etkili olmuştur. Burada sözü edilen antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mondros Ateşkes
- B) Sevr Barış Antlaşması
- C) Lozan Barış Antlaşması
- D) Gümrü Barış Antlaşması

KİM BİLİR?

1-Ermenilerle hangi cephede mücadele edilmiştir?

Cevap:

2-Doğu Cephesinden mücadele eden komutanımız?

Cevap:

3-Doğu cephesini bitiren antlaşma hangisidir?

Cevap:

4-Kurtuluş Savaşındaki ilk siyasi başarımız hangisidir?

Cevap:

5-Güney Cephesinde mücadele edilen şehirler

Cevap:

6-Güney Cephesinde hangi birlikler mücadele etmiştir?

Cevap:

7-Maraş savunmasında mücadeleyi başlatan kahraman kimdir?

Cevap:

8-Güney cephesinde kimlere karşı mücadele edilmiştir?

Cevap:

9-Urfa savunmasını yapan komutan?

Cevap:

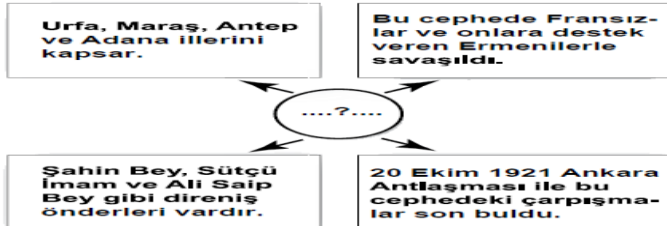
10-Antep savunmasında ön plana çıkan kahramanımız?

Cevap:

11-Güney Cephesi hangi antlaşma ile bitmiştir?

Cevap:

SORU:

Yukarıdaki şemada özellikleri verilen cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı Cephesi
- B) Suriye Cephesi
- C) Doğu Cephesi
- D) Güney Cephesi

GÜNEY CEPHESİ

Güney Cephesinde Ermeni ve Fransızlar ile mücadele edildi

Güney Cephesinde düzenli birlik yoktu. Kuva-i Milliye mücadele etti

Batı cephesinde Sakarya Savaşını kazandıktan sonra Fransızlar Ankara Antlaşması ile işgal ettiği yerlerden çekildi. (20 Ekim 1921)

-Bu cephede bu toprakları asıl olarak bizden isteyen Fransızlarla savaşmış gibi gözükseniz te aslında Tehcir Kanunu ile Suriye'ye göç ettirdiğimiz Ermenilerle Savaştık.

DİKKAT! Bu cephe tamamen milis kuvvetler yani Kuvayı Milliye yani halk tarafından kazanılmıştır. **Bu cephede düzenli ordu savaşmamıştır.**

-Özellikle **Maraş, Antep** ve **Urfa** savunmaları çok önemlidir.

SÜTÇÜ

İMAM

ŞAHİN BEY

ANTEP

Yzb. ALİ SAİP

URFA

-Yukarıdaki kişiler Güney Cephesinin bazı illerinin kurtarılmasında ön plana çıkmış büyük kahramanlık göstermiş kişilerdir.

-Güney cephesinde başarı Türklerin oldu. Yenilen Fransızlar ile 20 Ekim 1921'de **Ankara Antlaşması** yapıldı.

1-Ankara Antlaşması ile Güney Cephesi kapandı.

2-Ankara Antlaşması ile Fransızlar, işgal ettiği yerlerden tamamen çekildiler.

3-Bu antlaşmayla Suriye sınırımız Hatay hariç çizilmiş oldu.(Hatay'ın sınırlarımız dışında kalması Misakı Milliye aykırıdır.)

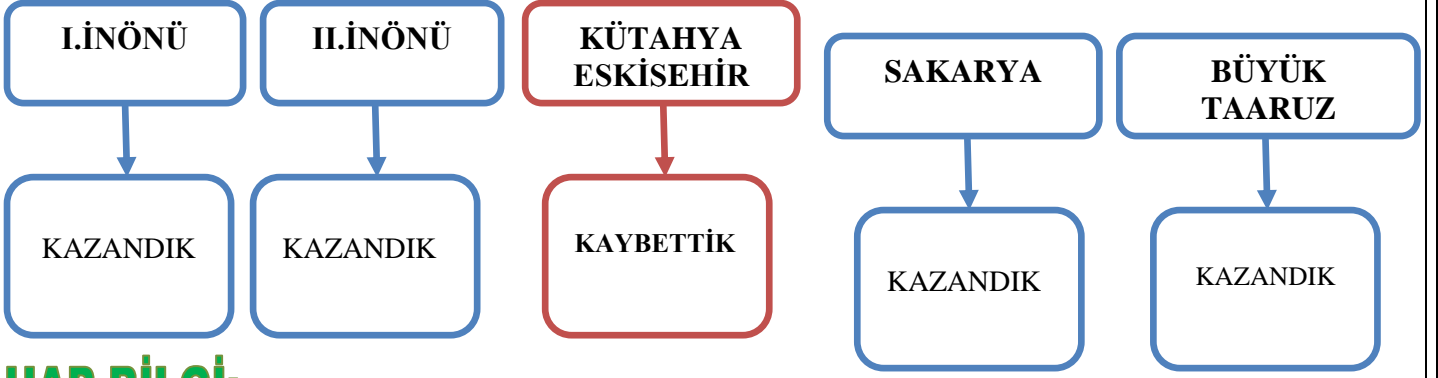
Hap Bilgi: Misakı Milliye tanıyan **ilk itilaf** devleti **Fransa** olmuştur.

“Gösterdiğimiz büyük direniş dolayısıyla, TBMM şehirlerimize bazı unvanlar verdi.”

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
Kurtuluş Savaşında Güney cephesinde Fransız ve Ermenilerle mücadele edildi		
Kurtuluş Savaşında İlk Kurşun Hatay'ın Dörtöyl ilçesinde Kara Mehmet attı		
TBMM'nin kurduğu düzenli ordu ikinci siyasi başarısını Güney cephesinde elde etmiştir.		
Urfa'da Sütçü İmam'ın mücadeleyi başlatmasından dolayı bu şehire “ŞANLI” unvanı verildi.		
Güney Cephesi Fransızlarla Ankara Antlaşmasının imzalanmasıyla kapandı.		

BATI CEPHESİ SAVAŞLARI

HAP BİLGİ: Yukarıda tabloda gösterilen tüm bu savaşlar **Batı** Cephesinde **Yunanlılar** ile TBMM'nin kurmuş olduğu **Düzenli Ordu** arasında yapılan savaşlardır. Sadece **Kütahya-Eskişehir Savaşlarını kaybettik**. Diğer tüm savaşları kazandık.

Paris Barış konferansına dayanarak yunanlılar İzmir'e asker çıkarmıştı.

Hemen katliamlara başlayan yunanlılar karşısında İstanbul Hükümeti hiç bir şey yapmamıştı.

Ordumuz dağıtılmış silahlar itilaflara verilmiş, yurdumuz işgal edilmiş ve İstanbul hükümeti bir şey yapmıyordu. İşte bu ortamda halk kendi bölgesini savunmak için silahlı direniş kuvvetleri kurdu.

HAP BİLGİ: İşte bu silahlı direniş kuvvetlerine **Kuva-i Milliye** denir.

Kuva-i Milliye birlikleri düzenli birlikler değildi. Birbirinden bağımsız hareket ederlerdi

Kuva-i Milliye'nin özellikleri nelerdir?

- Kuva-i Milliye bölgesel olarak kurulmuştur
- Kuva-i Milliye düşmana karşı mücadele eden ilk birliklerimizdir
- Kuva-i Milliye düşmanın kolayca ilerlemesini engellemiş ve düşmanı yavaşlatmıştır.
- Kuva-i Milliye düşmana zararlar verdimiştir

DÜZENLİ ORDU KURULMASININ NEDENLERİ

- Kuva-i Milliye düşmanı sadece yavaşlatıyordu. Düşmanın ilerlemesini durduramıyordu.
- Kuva-i Milliye birlikleri ihtiyaçlarını halktan zorla alıyordu. Halk huzursuz olmaya başladı.
- Kuva-i Milliye liderleri başına buyruk hareket ediyorlardı.

HAP BİLGİ:

Bazı Kuva-i Milliye liderleri emir altına girmek istemediği için Düzenli orduya girmek istememiş ve TBMM'ye karşı isyan çıkarmışlardır.

I.İNÖNÜ SAVAŞI

İngilizlerin desteğini alan Yunanistan **Ankara'yı** ele geçirip **Sevr'i** zorla TBMM 'ye kabul ettirmek için saldırır.

6-10 Ocak 1921 de yapılan bu savaşı TBMM kazanmıştır.

HAP BİLGİ:

Albay İsmet Bey, Generalliğe yükselmiştir

- Yeni kurulan **Düzenli Ordunun** kazandığı **ilk başarıdır**.
- Çerkez Ethem** ayaklanması bastırılmıştır
- TBMM'ye olan **güven artmıştır**.
- İtilaf devletleri **Londra Konferansını** düzenlemek zorunda kalmıştır.

I.İNÖNÜ SONRASI GELİŞMELER

T TEŞKİLAT-I ESASİYE KABUL EDİLDİ(1921 ANAYASASI)

A AFKANİSTAN İLE DOSTLUK ANTLAŞMASI İMZALANDI

L LONDRA KONFERANSI DÜZENLENDİ

İ İSTİKLAL MARŞI İLAN EDİLDİ

M MOSKOVA ANTLAŞMASI İMZALANDI

HAP BİLGİ: İstiklal Marşı ve 1921 Anayasasının ilanı TBMM'nin **yeni bir devlet gibi** hareket ettiğinin kanıtıdır.

HAP BİLGİ: Afganistan TBMM 'yi tanıyan ve Misak-ı Milliye kabul eden **ilk Müslüman devlet** olmuştur.

LONDRA KONFERANSI

İtilaf Devletleri savaşıla elde edemediklerini, masa başında yapabilmek için Sevr Anlaşmasını küçük değişikliklerle kabul ettirmek için Londra konferansını toplamıştır

Toplantıya Katılanlar

İTİLAFLAR ADINA

TÜRKLER ADINA

İngiltere

İstanbul
Hükümeti

Fransa

TBMM

İtalya

Yunanistan

Soru: İtilaf devletleri bu konferansa neden hem İstanbul Hükümetini hem de TBMM'yi çağırmıştır?

Cevap: TBMM ile İstanbul Hükümeti arasındaki oluşabilecek **anlaşmazlıklardan yararlanarak görüş ayrılıkları çıkarmak** ve Sevr'i kabul ettirmek için ikisini de çağırılmışlardır.

Tevfik Paşa toplantıda "Türk Milletinin asıl temsilcisi TBMM Heyeti'dir" diyerek sözü Bekir Sami Bey'e bırakmıştır. Bu yüzden itilaflar amacına ulaşamamıştır.

Soru: TBMM konferanstan hiçbir sonuç alınmayacağını bilmesine rağmen niçin Londra Konferansına katılmıştır?

Cevap:

- 1-Barişçı olduğumuzu göstermek
- 2- Misak-ı Milliye İtilaflara tanıtmak için katıldık.

HAP BİLGİ: İtilaf Devletleri TBMM'yi ilk kez Londra Konferansına davet etmekle **tanımış** oldular.

MOSKOVA ANTLAŞMASI

Rusya'da Bolşevik ihtilali çıkınca Çarlık Rusya'sı yıkılmış yerine Sovyetler Birliği kurulmuştu. Bu yeni hükümet I. Dünya Savaşı sırasındaki gizli anlaşmaları açıklayınca İtilaf devletleri ile arası iyice açılmış düşmanlıklar başlamıştı.

Bir devletin tanımadığı anlaşmayı diğeri de tanımayacak

-Böylece Sevr'i reddeden ilk Avrupalı devlet Rusya olmuştur.

Sovyetler Birliği Misak-i Milliye tanıyacak

-Misak-ı Milliye tanıyan ilk Avrupalı devlettir.

Kars Ardahan TBMM'ye Batum Gürcistan'a bırakılacak

HAP BİLGİ: Misak-ı Milliden **ilk taviz** verilen yer **Batum**'dur.

II.İNÖNÜ SAVAŞI

Londra Konferansından hemen sonra yunanlılar I. İnönü'de ve Londra konferansında yapamadıklarını yapabilmek ve I. İnönü savaşının **intikamını** alabilmek için saldırmışlardır.

Ankara'yı alarak TBMM'yi dağıtmak ve Sevr'i İmzalatmak için saldıran Yunanlılar **yenilerek geri çekilmiştir.**

-TBMM'nin otoritesi iyice arttı.

-İtalya işgal ettiği yerlerden çekilmeye başladı.

M. Kemal bu savaştan sonra İsmet Bey'e "Siz orada sadece düşmanı değil, milletin makus talihini de yendiniz" demiştir.

KÜTAHYA-ESKİŞEHİR SAVAŞLARI

İngilizlerin desteklediği Yunanlılar Ankara'yı alabilmek amacı ile tekrar Kütahya tarafından saldırıya geçmişlerdir. Bu savaşı Yunanlılar kazanmıştır.

Afyon, Eskişehir ve Kütahya kaybedildi.

Meclisin Ankara'dan Kayseri'ye taşınma fikri ortaya atıldı ama kabul edilmedi.

Düzenli ordu tartışılmaya başlandı ve asker kaçakları arttı.

Buradaki yenilgiden sonra M. Kemal Başkomutanlık yetkisi alarak TBMM'nin tüm yetkilerini kendi de toplayarak tekrar askerliğe geri dönmüştür

HAP BİLGİ: M. Kemal çok sevdiği askerlik mesleğine Kütahya-Eskişehir Savaşlarından sonra geri dönmüştür.

HAP BİLGİ:

Kütahya-Eskişehir savaşlarında yenilince M. Kemal, daha fazla kayıp vermemek için orduyu Sakarya Nehrinin doğusuna çekilmesini istedi.

HAP BİLGİ: Kurtuluş Savaşında Yunanlılara karşı kaybettığımız tek savaş Kütahya-Eskişehir Savaşlarıdır.

Kütahya-Eskişehir Savaşları devam ederken Ankara'da düzenlenen eğitim kongresine M.Kemal katılarak; cahillikle mücadelenin ve insanları eğitmenin cephede savaştan daha zor olduğunu söyleyerek **EĞİTİM**e verdiği önemi göstermiştir.

HAP BİLGİ: M.Kemal'in Eğitim Kongresine katılması onun eğitime ne kadar önem verdiğini kanıtlamaktadır.

ÖRNEK CÜMLELER

Doğru

Yanlış

Londra Konferansı ile İtilaf Devletleri TBMM'yi resmen tanımış oldular

Moskova anlaşması ile Kars Ardahan ve Batum Türkiye'ye bırakıldı

İtilaf Devletleri TBMM ile İstanbul Hükümeti arasında görüş ayrılıkları çıkarmak ve Sevr'i kabul ettirmek için ikisini de Londra Konferansına çağırılmışlardır.

Misak-ı Milliye tanıyan ilk Avrupalı devlet Rusya'dır.

M. Kemal çok sevdiği askerlik mesleğine Kütahya-Eskişehir Savaşlarından sonra geri dönmüştür..

KİM BİLİR?

1-İşgal edilen bölgelerde, halkın kendi bölgesini korumak amacı ile kurduğu silahlı örgütlere ne denir

Cevap:

2-Batı cephesinde yapılan ilk savaş hangisidir?

Cevap:

3--I. İnönü Savaşını kaybeden İtilaflar, Sevr anlaşmasını değiştirerek kabul ettirmek için hangi toplantıyı yapmıştır?

Cevap:

4-Londra Konferansına neden hem TBMM hem de İstanbul Hükümeti temsilcisi çağırılmıştır?

Cevap:

5-I. İnönü Zaferinden sonra 1 Mart 1921'de hangi ülke ile Dostluk anlaşması yapılmıştır?

Cevap:

6-Sovyetler Birliği ile yapılan Moskova Anlaşmasında "Bir devletin tanımadığı anlaşmayı diğeri de tanımayacak" maddesi ile hangi anlaşma da tanınmayacaktır?

Cevap:

7-Moskova Anlaşmasında hangi şehir Sovyetler Birliğine bırakılınca Misaki Milliden ödün vermiş olduk

Cevap:

8-M Kemal "Siz orada sadece düşmanı değil makus talihimizi de yendiniz" sözünü hangi savaştan sonra söylemiştir?

Cevap:

9-Batı Cephesinde hangi savaştan yenik ayrıldık?

Cevap:

10-Kütahya Eskişehir Savaşlarında yenik durumda olan ordumuz, daha fazla kayba uğramaması için nereye çekilmiştir?

Cevap:

TEKALİFİ MİLLİYE EMİRLERİ

-Kütahya-Eskişehir savaşlarında yenilince **çabuk kararlar alarak durumu düzeltmek için** Başkomutanlık Yasası ile TBMM'nin tüm yetkilerini 3 aylığına aldım. İlk yaptığım iş **ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için** 8 Ağustos 1921'de Tekalif-i Milliye Emirlerini çıkarmak oldu. Ayrıca bu kanunları uygulamak için **İstiklal Mahkemelerini** görevlendirdim.

HAP BİLGİ: Tekalifi Milliye emirlerini **M. Kemal Başkomutanlık yetkisi** ile çıkarmıştır.

HAP BİLGİ: Tekalifi Milliye emirleri **ordumuzun ihtiyaçlarını karşılamak için** çıkarılmıştır. Bu emirler **şağıdaki gibidir**.

- Her ilçede bir Tekalif-i Milliye Komisyonu kurulacak
- Her ev birer kat çamaşır bir çift çorap ve çarık verecektir
- Tüccar ve halk elinde bulunan çamaşırlık bez pamuk yün gibi malzemeleri sonra ödemek şartı ile %40'ı alınacak
- Tüccar ve halkın elinde bulunan mevcut buğday, un, koyun, fasulye, nohut sonra ödemek şartı ile %40'ı alınacak
- Halkın elindeki silah ve cephane 3 gün içinde komisyona verilecek
- Demirci, marangoz, dökümcü gibi ustalar sayısı, isimleri, durumları tespit edilecek .

HAP BİLGİ: Tekalifi Milliye emirleri **Sakarya Savaşı için çıkarılmıştır**; fakat Büyük Taarruz'da daha çok işimize yaramıştır.

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
Başkomutanlık yetkisi kararların daha çabuk alınması için M. Kemal'e verilmiştir		
M. Kemal'in Tekalif-i Milliye emirlerini çıkarması yürütme yetkisini gösterir		
Tekalif-i Milliye TBMM'nin ihtiyaçlarını karşılamak için hazırlanmıştır		
Halkın Tekalif-i Milliye emirlerine uyması milli birlik ve beraberliğimizi gösterir		
Tekalif-i Milliye emirlerince alınan eşyalar daha sonra ödenmek koşulu ile alınmıştır		

SAKARYA SAVAŞI

Yunanlıların saldırısı ile başlayan bu savaş 22 gün 22 gece sürdü. Bu savaşı sayıca az olmamıza rağmen M. Kemal'in Başkomutanlığında TBMM kazandı.

HAP BİLGİ: Sakarya Savaşının komutanı Başkomutan **M. Kemal**'dir.

HAP BİLGİ: Bu savaştan sonra **Türk ordusu saldırıya** yani taarruza **Yunan ordusu** ise **savunmaya** geçti.

SAKARYA SAVAŞI SONUÇLARI

- 1-Halkın TBMM'ye olan **güveni tekrar arttı**.
- 2-Yunanlıların saldırı **gücü kırıldı**. Ordumuz taarruz için hazırlıklara başladı.
- 3-Kafkas Cumhuriyetleri(TBMM,Ermenistan,Gürcistan ve Azerbaycan) ile Kars Anlaşması yapıldı.
- HAP BİLGİ:** Böylece **Kars Anlaşmasıyla Doğu sınırlarımız kesin olarak çizildi**.
- 4-Fransa ile Ankara anlaşması yapıldı.
- HAP BİLGİ:** Ankara Anlaşmasını Güney Cephesinden hatırlıyoruz. Sakarya Savaşından sonra Fransayla imzaladık ve Güney Cephesi kapandı.
- 5-M. Kemal'e **Gazilik** ve **Mareşallik** ünvanı verildi
- 6-İtalyanlar Anadoluyu **tamamen terk ettiler**.
- 7-Ukrayna ile dostluk anlaşması imzalandı.

HAP BİLGİ: M. Kemal bu savaşta Türk askerine "Hattı müdafaa yoktur. Sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatanıdır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanı ile sulanmadıkça bırakılamaz" demiştir.

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
M. Kemal'in ilk askeri başarısı Sakarya Zaferi'dir		
Sakarya savaşı Türk Ordusunun saldırısı ile başlamış ve başarılı olmuştur		
M. Kemal'in Topyekün Savaş Taktiği savaşın kazanılmasında etkili olmuştur		
Sakarya Savaşındaki başarımız Güney Cephesini de etkilemiştir		
Bu savaştan sonra M. Kemal'e Gazilik ve Mareşallik ünvanı verilmiştir		

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ OKTAY GÜLMEZ

KİM BİLİR?

1-Çabuk karar alabilmek amacı ile TBMM'nin tüm yetkilerini M. Kemal'e veren yasa hangisidir?

Cevap:

2-Başkomutanlık Yasası hangi olaydan sonra çıkmıştır?

Cevap:

3-Ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile hangi kanun çıkarılmıştır?

Cevap:

4-Tekalifi Milliye Emirleri ile ordunun hangi ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır?

Cevap:

5-Sakarya Savaşında Türk Ordusu kimle savaş yaptı?

Cevap:

6-Sakarya savaşından sonra Doğu sınırını kesinleştiren hangi anlaşma yapılmıştır?

Cevap:

7- Fransa hangi anlaşma ile işgal ettiği yerleri terk etmiştir?

Cevap:

8-M. Kemal'e hangi savaştan sonra Gazilik ve Mareşallik ünvanı verilmiştir?

Cevap:

ÖRNEK SORULAR

1-Türk ordusu Kütahya-Eskişehir Savaşlarında başarılı olamamış ve Sakarya Irmağı'nın doğusuna kadar çekilmek zorunda kalmıştı. Bu süreçte TBMM, Mustafa Kemal'i üç aylık bir süre için başkomutan tayin etti. Mustafa Kemal ordunun ihtiyaçlarının karşılanması için halkı, maddi ve manevi bütün kaynaklarıyla Millî Mücadeleye çağıran Tekâlif-i Milliye Emirleri'ni yayımladı (7-8 Ağustos 1921). Türk milleti bu emirlere tam bir kararlılık ve fedakârlıkla uydu.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kurtuluş Savaşı halkın dayanışması ile kazanılmıştır.
- B) Ordunun ihtiyaçları giderilerek savaşa hazır hâle getirilmiştir.
- C) Düzenli ordudan vazgeçilip yeniden Kuvayımillîye'ye dönmüştür.
- D) Türk milleti Mustafa Kemal'e tam bir güven ve bağlılık göstermiştir.

2-Türk ordusunun ihtiyaçlarını gidermek amacıyla hazırlanan "Tekalif-i Milliye emirlerinde

I. Kentler, kasabalar ve köylerdeki her ev birer kat çamaşır verecek

II. Tüccar ve halkın elinde bulunan mevcut buğdayın %40 sonra ödenmek üzere komisyonlara verilecek

III. Halkın elinde bulunan savaşta yararlanılabilecek her türlü silah ve cephane orduya verilecek

gibi maddelerinden hangileri yer almaktadır

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

3- Tekalifi Milliye Emirlerine göre

-Her türlü yiyecek maddesinin %40'ına bedeli sonra ödemek şartı ile el konulacak

-Halkın elindeki araçlar ile aylık 100 km askeri ulaşım yapılacaktır

-Halkın elindeki silah ve cephaneler üç gün içinde komisyonlara teslim edilecek

Buna göre Tekalifi Milliye Emirleri için hangisi söylenebilir?

- A) Halk ordunun ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmıştır
- B) TBMM Anadolu'ya egemen olmuştur
- C) İstanbul hükümeti ile TBMM işgalcilere karşı birleşmiştir
- D) İstiklal mahkemelerinin kurulmasına neden olmuştur

4- I. İnönü Savaşı'nın kazanılmasından sonra yapılan Moskova Antlaşması ile Sovyetler Birliği TBMM Hükümetini tanıdı.

-Sakarya Zaferi'nden sonra imzalanan Ankara Antlaşması ile Fransa, TBMM Hükümetini resmen tanıdı.

Kurtuluş Savaşı sürecinde yaşanan bu gelişmelere dayanarak aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılabilir?

- A) İtilaf Devletleri görüş birliği içindedir.
- B) Askeri zaferler siyasi başarılarla tamamlanmıştır.
- C) Türk ordusu Sakarya Savaşı'nda Fransız ordusunu yenmiştir
- D) Yunanistan Anadolu'daki isteklerinden vazgeçmiştir.

5-

Sakarya Meydan Savaşı'nda Yunan ordusu bir ara Polatlı'ya kadar yaklaşmıştır. Bunun üzerine Başkomutan Mustafa Kemal Paşa ordunun savaş gücünü artırmak için "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O sathı, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanı ile ıslanmadıkça terk olunamaz." emrini vermiştir.

Alperen

Bu emri alan her birlik, her asker vatan topraklarını sonuna kadar savunmaya başladı.

Mehmet

Başkomutanın verdiği bu taktik sayesinde Yunan ordusu Sakarya Nehri'nin batısına atıldı. Böylece Sakarya Savaşı, Türk zaferiyle sonuçlandı.

Gökürk

Yukarıdaki tarihî sohbeti yapan öğrencilerin aşağıdaki konulardan hangisi ile ilgili konuştukları söylenebilir?

- A) Yunan ordusunun askerî gücü
- B) Sakarya Savaşı'nın siyasi sonuçları
- C) Sakarya Savaşı'nın kazanılmasında Atatürk'ün rolü
- D) Mustafa Kemal Paşa'ya Başkomutanlık görevinin verilmesi

6- Aşağıdakilerden hangisi, Sakarya Meydan Muharebesi'nin sonuçlarından biri değildir?

- A) Yunanistan'ın taarruz kabiliyetinin kırılarak savunma zorunda bırakılması
- B) Anlaşma Devletlerinin, TBMM Hükümeti'ne ateşkes önerisinde bulunması
- C) TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında Moskova Antlaşması'nın yapılması
- D) TBMM Hükümeti ile Fransa arasında Ankara Antlaşması'nın yapılması

BÜYÜK TAARRUZ (BAŞKOMUTANLIK SAVAŞI)

Ordumuz bu savaş için yaklaşık olarak **1 yıl** kadar hazırlık yaptı çünkü henüz saldırı gücümüz yoktu ve ordumuza saldırı eğitimi verildi.

SAVAŞ İÇİN YAPILAN HAZIRLIKLAR

Orduya taarruz(saldırı) eğitimi verildi.

Ordunun yiyecek giyecek ve silah ihtiyacı için halktan **vardımlar** toplandı.

M.Kemal'in Başkomutanlık yetkisi **sınırsız** olarak uzatıldı.

İtalya, Fransa ve Sovyetler Birliğinden **silahlar satın alındı**.

-Hazırlıklar tamamlandıktan sonra ordumuz taarruza geçti. Yunan kuvvetleri daha fazla dayanamayarak geri çekildi. Bunun üzerine düşman İzmir'e kadar takip edildi. **9 Eylül'de İzmir kurtarıldı** ve Yunanlılar Anadoluyu terk etti.

SAVAŞIN SONUCU

- 1-Yunanlılar Anadolu'dan tamamen **atıldı**.
- 2-Kurtuluş Savaşının **askeri dönemi bitti**.
- 3-İtilaflar barış isteyince **Mudanya Ateşkes Antlaşması** yapıldı.

HAP BİLGİ: "Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir, İleri."sözünü M.Kemal bu savaşta söylemiştir.

HAP BİLGİ: Kurtuluş Savaşının **askeri dönemi bitti ve diplomasi dönemi başladı**.

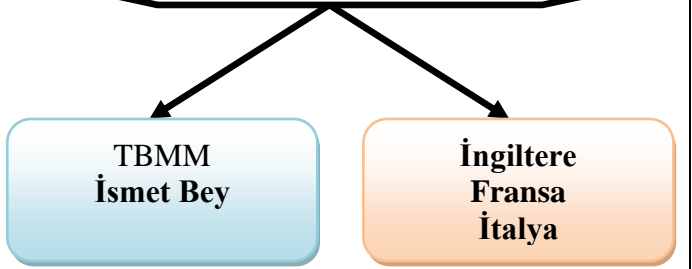
ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
Sakarya Muharebesi kazanılınca düşmanı hemen yurttan atmak için taarruza geçilmiştir		
Ordunun ihtiyaçlarını karşılamada Tekalif-i Milliye emirleri etkili olmuştur		
Ordumuzun silah ihtiyacı için İtalya ve İngiltere'den silah satın alınmıştır		
Bu savaşın komutanı M. Kemal'dir		
Bu savaşla Anadolu'daki Yunan kuvvetleri temizlenmiştir		

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ OKTAY GÜLMEZ

MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

İngiltere başta bu anlaşmayı **Boğazları ve İstanbul'u vermemek** için imzalamaya yanaşmasa da İtalya ve Fransa'nın baskısıyla imzalamak zorunda kalmıştır. Çünkü İngiltere artık yalnız kalmıştı ve onu destekleyen hiçbir devlet yoktu.

İMZALAYANLAR

SORU: Asıl savaştığımız ülke Yunanistan olmasına rağmen Yunanistan bu anlaşmaya niçin katılmamıştır?

CEVAP:

ANLAŞMANIN MADDELERİ VE ÖNEMLİ BİLGİLER

1-Türklerle Yunanlılar arasındaki çatışmaya son verilecek

Önemi: Savaşın askeri kısmını bitiren maddedir.

2-Doğu Trakya Meriç Irmağına kadar boşaltılarak TBMM'ye verilecek

Önemi: Doğu Trakya savaş yapılmadan kurtarılmıştır.

3-TBMM Doğu Trakya'da 8000 asker bulundurabilecek.

Önemi: Egemenliğimizi sınırlandıran bir maddedir.

5-İstanbul ve Boğazlar TBMM'ye verilecek

Önemi: İstanbul ve Boğazlar savaş yapılmadan kurtarılmış,Osmanlının başkentinin TBMM'ye bırakılması Osmanlının **HUKUKEN yok sayıldığının** göstergesidir.

6-İtilaf donanması barış anlaşmasına kadar İstanbul'da bulunacak

HAP BİLGİ: Mudanya Ateşkes Antlaşması Türk Milleti için diplomatik bir başarıdır.

HAP BİLGİ: İstanbul ve Doğu Trakya savaş yapılmadan kurtarılmıştır.

KONU SONU ETKİNLİKLERİ

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
Büyük Taarruzdan sonra İngiltere hemen barış istemiş ve anlaşma yapılmıştır		
Bu toplantıya Yunanlı temsilciler katılmamıştır		
Bu anlaşmada İstanbul'un TBMM'ye verilmesi Osmanlı'nın yok sayıldığını gösterir		
Bu anlaşma ile Doğu Trakya, Boğazlar ve İstanbul savaşmadan alınmıştır		
Bu Anlaşma bizim için siyasi bir başarısızlıktır.		

KİM BİLECEK?

1-Kurtuluş Savaşında son savunma savaşı hangisidir?

Cevap:

2-Büyük Taarruz'da başkomutan kimdir?

Cevap:

3-Büyük Taarruz nerede bitmiştir?

Cevap:

4-İzmir ne zaman düşman işgalinden kurtarılmıştır?

Cevap:

5-Büyük Taarruz için ne gibi hazırlıklar yapılmıştır.

Cevap:

6-Sakarya Savaşını kazanmamıza rağmen ordumuz Büyük Taarruz için niçin 1 yıl kadar bekletilmiştir.

Cevap:

7-Kurtuluş Savaşını bitiren anlaşma hangisidir?

Cevap:

8-Mudanya ateşkes anlaşmasında savaş yapmadan kurtarılan yerler neresidir?

Cevap:

9-Mudanya Ateşkes Anlaşmasına TBMM adına kim katılmıştır?

Cevap:

10-İşgalci devletlerden hangisi Mudanya Ateşkes anlaşmasına katılmamıştır?

Cevap:

ÖRNEK SORULAR

1-

Büyük Taarruz, 26 Ağustos sabahı Türk topçusunun ateşiyle başladı. 30 Ağustosla Başkomutan Mustafa Kemal Paşanın sevk ve idare ettiği meydan muharebesiyle düşman kuvvetleri büyük ölçüde imha edildi. Başkomutan hem kaçan Yunan kuvvetlerini takip etmek hem de onların toparlanmalarına fırsat vermemek için 1 Eylül 1922 günü "**Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!**" emrini verdi.

Buna göre, Büyük Taarruzun temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Türk ordusunun güçlenmesi için zaman kazanmak
- B)Yunanlıları tamamen Anadolu topraklarından atmak
- C)Yunan ordusuna karşı savunma hattı oluşturmak
- D)İtilaf devletlerini oyalamak

2-

Mudanya Ateşkes Antlaşması TBMM Hükümeti'nin kazandığı siyasi bir zaferdir. Bu antlaşma ile "Türk'ün aziz vatanının paylaşılma tasarıları" sonuçsuz kalmıştır.

Buna göre, Mudanya Ateşkes Antlaşması ile aşağıdaki antlaşmalardan hangisi geçerliliğini kaybetmiştir?

- A) Gümrü Antlaşması
- B) Moskova Antlaşması
- C) Ankara Antlaşması
- D) Mondros Ateşkes Antlaşması

3-

Mudanya Ateşkes Anlaşması, Türk milleti için diplomatik bir başarıdır.

Ateşkes'in aşağıdaki sonuçlarından hangisi bu duruma kanıt olarak gösterilemez?

- A)İstanbul ve Doğu Trakya'nın savaş yapılmadan kurtarılması
- B)Misak-ı Milli sınırlarına büyük ölçüde ulaşılması
- C)Boğazlar ve çevresinde İtilaf Devleti askerlerinin kalacak olması
- D)İstanbul'un yönetiminin TBMM'ye bırakılması

4-

Mudanya Ateşkesi ile, İstanbul ve Boğazların idaresi TBMM'ye bırakılmıştır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A)Osmanlı Devleti'nin Hukuken sona erdiğine
- B)Birinci Dünya Savaşı'nın sona erdiğine
- C)İtilaf Devletleri arasında çatışmalar yaşandığına
- D)Sevr Antlaşması'nın uygulanmaya başlandığına

--	--

